

**A eljárást segítő
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Kfv.IV.37.690/2020/8.

A tanács tagjai: dr. Patyi András a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola előadó bíró, Dr. Varga Eszter bíró

Az I. rendű felperes: I.rendű felperes neve(...)

A II. rendű felperes: II.rendű felperes neve(...)

A III. rendű felperes: Dr. III.rendű felperes neve(...)

A IV.r. felperes: IV.rendű felperes neve (....)

A felperesek képviselője: Gadus Ügyvédi Iroda
ügyintéző: Dr. Gadus Csaba ügyvéd
(...)

Az alperes: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal

(3525 Miskolc, Vologda u. 4.)

Az alperes képviselője: dr. Szikszai Ottó kamarai jogtanácsos

Az alperesi érdekelt: A...-Ker Kft. (....)

Az alperesi érdekelt képviselője: Balogh- Bihari- B. Szabó- Jean- Zalavári és Társai Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Jean Kornél ügyvéd (....)

A per tárgya: bányaművelési célból termőföld igénybevétele

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Miskolci Törvényszék 13K.700.289/2020/16. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 13.K.700.289/2020/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 50.000.- (ötvenezer) forint, az alperesi érdekeltnek 100.000.- (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak külön felhívásra 70 000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A H... külterület .../43 helyrajzi számon nyilvántartott, „szántó” művelési ágú, bányatelek megjelölésű ingatlan a III. és IV. rendű felperesek egymás közötti egyenlő 12748/25496-12748/25496-od arányú tulajdonában áll, mely ingatlan az I. és II. rendű felperesek haszonélvezeti jogával terhelt.
- [2] Az alperesi érdekelt, mint a "H... X.- átmeneti törmelékes nyersanyagok" védnevű bányatelek bányavállalkozója 2019. április 28-án a perrel érintett H... .../43. helyrajzi számú ingatlan 10 ha 5232 m² területű 139,65 AK kataszteri tisztajövedelmű részén külszíni bányászati tevékenység végzéséhez a termőföld végleges más célú hasznosítása engedélyezését kérte a I.rendű alperes neveTiszaújvárosi Járási Hivatalától, mint elsőfokú hatóságtól. A járási hivatal 2019. május 28-án kelt 10091/24/2019. iktatószámú határozatával bányauzem bővítésének céljából a termőföld végleges más célú hasznosítását engedélyezte, egyidejűleg az alperesi érdekeltet 7.021.560 Ft földvédelmi járulék megfizetésére kötelezte. Az eljárás során a I.rendű alperes neveMiskolci Járási Hivatala talajvédelmi hatóságként járt el és a talajvédelmi előírások mellett talajvédelmi szakvéleményét megadta.
- [3] A felperesek a határozattal szemben fellebbezést terjesztettek elő, mely alapján eljár alperesi hatóság a 2019. október 25-én kelt 10173/2/2019. iktatószámú határozatával az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta. A határozat indokolása szerint az elsőfokú hatóság vizsgálta a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) 15/B. § (4) bekezdésében foglaltakat és megállapította, hogy a településen a cél-kitermelőhely létesítésére már igénybe vett, illetve engedélyezett, de még igénybe nem vett területek aránya a település külterületéhez viszonyítva nem éri el a 25%-ot. Az elsőfokú hatóság a helyhez kötött igénybevételre figyelemmel mérlegelte a Tfv. 9-13. §-ában és a 15/B. §-ában foglalt földvédelmi szakmai szempontokat, többek között az indokolt szükségletnek megfelelő területi mértéket és a Tfv. 11. § (3) bekezdése alapján jogszerűen engedélyezte a termőföld végleges más célú hasznosítását. Hangsúlyozta az alperes, hogy a tényleges igénybevételhez az egyéb szükséges engedélyekkel is kell majd rendelkezni a bányavállalkozónak ahhoz, hogy a tervezett tevékenység végzését megkezdhesse. Amennyiben a további szükséges engedélyeket jelen engedély véglegessé válásának napját követő naptól számított 4 éves időtartam alatt a bányavállalkozó nem szerzi be, akkor a kiadott más célú hasznosítási engedély érvényét veszti. Hivatkozott arra, hogy a Tfv. 12. §-a a termőföld más célú hasznosítása iránti kérelem kötelező tartalmi elemeként határozza meg a talaj humuszos termőrétegének mérését megalapozó talajvédelmi tervet, amit az eljárásba bevont szakhatóság talajvédelmi szakvéleményében előírásokkal hagyott jóvá.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperesek keresettel támadták az alperes határozatát, kérve elsődlegesen annak megváltoztatását, a termőföld végleges más célú hasznosítása iránti kérelem elutasítását, másodlagosan a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján az alperes határozatának a megsemmisítését és a hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését. Álláspontjuk szerint tévedett a közigazgatási hatóság, amikor nem tulajdonított jelentőséget a Tfv. 11. § (4) bekezdésében foglaltaknak és nem hívta fel az alperesi érdekeltet, hogy az igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre nyújtsa be. Állították, hogy H... község külterületeinek már 21-22%-a érintett bányaművelési célra történő más célú hasznosítással, mivel az alperesi érdekelt a község külterületére vonatkozóan több kérelmet is előterjesztett termőföld végleges hasznosítása iránt. Hivatkoztak arra is, hogy a hatóságnak az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 48. § (1) bekezdése alapján fel kellett volna függesztenie az eljárását, amíg az alperesi érdekelt a bányászati hatóságtól beszerzi az arra vonatkozó engedélyeket, hogy a bányászati tevékenység a Tfv. 13. § (1) bekezdése alapján 4 éves időtartamon belül megkezdhető lesz-e. Ennek kapcsán hivatkoztak a tényállás feltáratlanságára is. Kifogásolták továbbá, hogy a talajminták vételezési időpontjáról értesítést nem kaptak, a mintavétel során nem lehettek jelen. Alappal feltételezhető, hogy a talajminták beszerzésekor birtoksértés valósult meg. A talajvédelmi terv véleményük szerint magánszakértői véleménynek minősül. A talajvédelmi szakértő az I. rendű felperesnek egy beszélgetés során elismerte, hogy a talajminták vételére nem került sor a kérelmekkel érintett területekről. Amennyiben ez beigazolódik, úgy a felhasznált talajvédelmi terv a felperesek szerint nem képezheti az engedély alapját. Erre figyelemmel kérték a talajvédelmi szakértő tanúkénti meghallgatását.
- [5] Az alperes védiratában fenntartotta a másodfokú határozatban kifejtett álláspontját, kérve a kereset elutasítását.
- [6] Az alperesi érdekelt ugyancsak a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a Tfv. nem tartalmaz olyan előírást, mely szerint a földvédelmi eljárásban előkérdésként tisztázni kellene az ingatlanok tervezett igénybevételének ütemezését tartalmazó igénybevételi ütemterv meglétét. Előadta, hogy rendelkezik igénybevételi ütemtervvel, mely csak a bányafelügyeleti hatósági eljárás keretében módosítható. A földvédelmi eljárásban a hatóság gazdasági kérdésekben nem foglalhat állást, azt az illetékes bányafelügyeleti hatóság dönti el a földvédelmi előkérdés pozitív elbírálása esetén, hogy az ingatlanok tényleges igénybevétele milyen mértékben indokolt. A talajmintavétellel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy ahhoz nincs szükség a tulajdonosok hozzájárulására erre vonatkozó jogszabályi előírás hiányában.

Az elsőfokú ítélet

- [7] A Miskolci Törvényszék 2020. július 13-án kelt ítélete szerint a felperesek keresete nem megalapozott. Az ítélet indokolásában a bíróság rögzítette, hogy a felperesek maguk is elismerték, hogy H... külterületén lévő földrészletek összterületének 25%-át nem éri el az igénybe vett terület mértéke, ezért a Tfv. 15/B. § (4) bekezdését az engedély kiadása nem sérti. A helyhez kötött igénybevétel esetén pedig a Tfv. 11. § (3) bekezdés b) pontja lehetővé teszi, hogy az átlagosnál jobb minőségű termőföld igénybevételére is sor kerüljön.

- [8] Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a Tftv. nem tartalmaz olyan előírást, miszerint a földvédelmi eljárás során az egyes eljárással érintett ingatlanok igénybevitelére vonatkozó ütemtervre lenne szükség. Megalapozatlan ezért a felpereseknek a per tárgyát képező hatósági eljárásban egyéb engedélyek meglétére, illetőleg a Tftv. 13. § (1) bekezdésének vizsgálatára irányuló kötelezettségek számonkérése. A más szerv előtti eljárás megindítása jelen közigazgatási eljárás szempontjából ugyanis nem volt előkérdésnek tekinthető.
- [9] Az elsőfokú bíróság szerint jogszabály nem tartalmaz olyan előírást, hogy a talajvédelmi szakértőnek az érintett ingatlan tulajdonosától hozzájáruló nyilatkozatot kellene beszereznie a mintavételezést megelőzően. Felperesek azon sérelme, hogy a mintavételezésre birtokháborító módon, hozzájárulásuk nélkül került sor, jelen közigazgatási per kereteit meghaladó kérdés, ennek vizsgálatára a közigazgatási határozat jogszerűsége iránti eljárásban nincs lehetőség. Az erre történt hivatkozásokon túl felperesek semmilyen konkrét bizonyítékot nem terjesztettek elő. E körben a bíróság megállapította, hogy a talajvédelmi terv rögzíti a mintavétel helyét, másrészt a talajvédelmi terv részét képezi a K... R... Kft. laboratóriumi vizsgálati jegyzőkönyve is. A bíróság álláspontja szerint mintavétel hiányában a laboratóriumi vizsgálat nem történhetett volna meg. A szakértőként eljáró társaság teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy a mintavételre sor került és a talajvédelmi terv az előírásoknak megfelelően készült el.
- [10] A bíróság megállapította továbbá, hogy a hatóság eljárásába a döntés meghozatala előtt a jogszabályi előírásoknak megfelelően bevonta a talajvédelmi szakkérdés tekintetében szakmai kompetenciával bíró Miskolci Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályát, mely szakhatóság az engedélykérelem mellékleteként becsatolt talajvédelmi tervet szakmai szempontból nem kifogásolta, nem tárt fel olyan körülményt a talajvédelmi szakkérdés vizsgálata során, amely a talajvédelmi terv vonatkozásában hiánypótlásra adott volna okot, illetve, amely a végleges más célú hasznosítás engedélyezése iránti kérelem elutasítását indokolta volna. A felperesek érdemben semmilyen kifogást nem jelöltek meg a talajvédelmi tervvel összefüggésben, így nem merült fel a perben szakkérdés vizsgálata. A bíróság mellőzte a szakértő tanúként történő meghallgatását is, mert álláspontja szerint attól más eredmény nem volt várható, figyelemmel a talajvédelmi szakértői társaság teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatára. Az Ákr. 62. § (2) bekezdése a hatóság által jogszabálysértően beszerzett bizonyíték kizárásáról rendelkezik. Fent kifejtettek alapján azonban a talajvédelmi tervvel összefüggésben nem nyert bizonyítást olyan adat, amely a hatóság jogszabálysértő eljárását alátámasztotta volna.
- [11] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperesek alaptalan keresetét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték a Kúriát, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét - az elsőfokú közigazgatási határozatra is kiterjedően - helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú közigazgatási szervet kötelezze új eljárás lefolytatására.
- [13] A felperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Kp. 2. § (1)-(3) bekezdését, 6. §-át, 78. § (1) bekezdését és a 79. § (1) bekezdését, valamint az Ákr. 62. § (2) bekezdését, a 63. §-át, továbbá az Alaptörvény 28. cikkét, a Tftv. 11. § (4) bekezdését, 13. § (1)

bekezdését és a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:21. §-át és az 5:27. §-át.

- [14] A felperesek álláspontja szerint sérült a Kp. 2. § (2) és (3) bekezdése szerinti tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljáráshoz való jogok azzal, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az indítványozott bizonyításnak. A szakértői társaság által becsatolt teljes bizonyító erejű okiratnak nem minősülő nyilatkozat valóságtartalmának bizonyítása érdekében helye lett volna a tanúbizonyításnak, figyelemmel a tanút terhelő igazmondási kötelezettségre és a szembesítés lehetőségére. Az elsőfokú bíróság kizárólag a bizonyítás felvétele esetén tudott volna eleget tenni tényállástisztázási kötelezettségének. A bizonyítás megtagadásával kapcsolatosan az indokolási kötelezettségének sem tett eleget az elsőfokú bíróság. Az alperes érdekelt által becsatolt jogi személy nyilatkozata nem egyenértékű a tanúbizonyítással, ezért a szabad bizonyítás körében sem indokolható a bizonyítási indítvány elutasítása azzal, hogy a tanúvallomástól ellentétes nyilatkozat nem várható. Az ítélet indokolásából az sem tűnik ki, hogy milyen adatok, bizonyítékok alapján tartotta a bíróság megalapozottnak az elsőfokú hatóság által megállapított tényállást és döntést.
- [15] Utaltak a tényállás valóságtartalmát illetően a hatóságot a Kp. 79. § (1) bekezdése alapján terhelő bizonyítási kötelezettségre is. Az alperesnek kellett volna bizonyítania a perben, hogy a szakértői véleményt nem jogszabály megsértésével szerezték be. Álláspontjuk szerint az elsőfokú hatóság tudomással bírt arról, hogy a kérelemnek a Tfv. 12. § (2) bekezdés c) pontja szerint kötelező melléklete a talajvédelmi terv. Már az alapeljárás során jelezték, hogy a talajvédelmi terv megalapozatlan, mert az annak alapját képező mintavételezésről őket nem értesítették, a földterületükre hozzájárulás és engedély nélkül mentek be, továbbá ismeretük szerint valójában nem is történt mintavételezés, ami tanúbizonyítás körében bizonyítható lett volna. Hivatkoztak a Ptk. 5:21. §-ára, mely alapján a tulajdonost megilleti a birtoklás joga és a birtokvédelem.
- [16] A felperesek utaltak a Legfelsőbb Bíróság Kfv.37.431/2010/5 sorszám alatti döntésében kifejtett indoklásra. Eszerint ügyféli jogaik maradéktalan érvényesítése nélkül az ügy érdemében nem lehet megalapozottan döntést hozni. Az elsőfokú bíróság a Kúria közzétett határozatával ellentétes döntést hozott.
- [17] A felperesek állították továbbá, hogy ingatlanuk más célú hasznosítása az indokolt szükségletet meghaladja. Álláspontjuk szerint az iratok közt elfekvő kérelem nem tartalmazza a más célú hasznosítás tervezett időtartamát, így az nem felel meg a Tfv.12. § (1) bekezdésének.
- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, amelyben kérte az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását. Álláspontja szerint az ítélet helyes következtetésekre jutott, az nem jogszabálysértő. A felperesek által hivatkozott Kfv.37.431/2010/5. számú döntés tényállása eltérő a közigazgatási per tényállásától. A közigazgatási eljárás során teljes mértékben érvényesültek a felperesek Ákr-ben biztosított jogai, hiszen értesítve lettek és részt vettek a helyszíni szemlén, éltek iratbetekintési jogukkal, valamint az ügygel kapcsolatos véleményükről is tájékoztatták a hatóságot. A felperesek által is ismert volt továbbá, hogy a H... .../43 helyrajzi számú ingatlan tulajdoni lapján a bányatelek jogi jelleg szerepelt. A végleges más célú hasznosítás a földrészlet teljes területét nem érinti, a felperesek tulajdonában álló ingatlan területének több mint fele alkalmas mezőgazdasági termelés folytatására. A felperesek állításával ellentétben a közigazgatási eljárást megindító

kérelemnek nem is kellett tartalmaznia a hasznosítás tervezett időtartamát, mivel nem időlegesen, hanem végleges jelleggel kérelmezte az alperesi érdekelt a más célú hasznosítást. Mivel jogszabály nem írja elő a tulajdonosi hozzájárulást az eljáráshoz, ezért pusztán azért, mert a felperesi érdekekkel ellentétes közigazgatási, illetve bírósági döntés született, még nem minősülnek azok jogszabálysértőnek.

- [19] Az alperesi érdekelt ugyancsak felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában való fenntartását. Felperesek állításával ellentétben hangsúlyozta, hogy nem az alperesnek kellett volna bizonyítani, hogy a mintavétel megtörtént, hiszen ezt a hatósági eljárásban csatolt talajvédelmi terv, a szakhatósági eljárás és a talajvédelmi szakértő teljes bizonyító erejű okiratba foglalt nyilatkozata bizonyítja. Ezzel szemben a felpereseknek kellett volna legalább valószínűsíteni, hogy a talajvédelmi terv beszerzése a jogszabályi előírások megsértésével történt, mellyel kapcsolatosan semmiféle konkrét bizonyítékot a perben nem terjesztettek elő. A talajvédelmi terv tartalmával összefüggésben érdemi kifogást a felülvizsgálati kérelemben sem adtak elő, állításukon kívül semmilyen körülmény nem igazolja azt, hogy a talajvédelmi terv jogszabálysértő módon lehet beszerezve. Azt sem tudták cáfolni a perben a felperesek, hogy a kérelem nem az indokolt szükség igénybevételére irányult. Jelen eljárásban a felperesek ügyféli jogait gyakorolhatták, ezért az elsőfokú bíróság ítélete nem ellentétes a Legfelsőbb Bíróság Kfv.37.431/2010/5. számú döntésével. Az elsőfokú bíróság a tényeknek és a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [21] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálja felül.
- [22] A Kúriának a felperesek felülvizsgálati kérelme alapján a termőföld végleges más célú hasznosítása engedélyezési eljárásában az ügyféli jogok kiterjedéséről és annak tartalmáról kellett döntenie annak megállapítása érdekében, hogy jogszerűen került-e sor a felperesek tulajdonában álló termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére.
- [23] Elöljáróban rögzíti a felülvizsgálati bíróság, hogy a fenti jogkérdésben már kifejtette álláspontját a 2020. november 17-én meghozott azonos ténybeli és jogi alapokon nyugvó Kfv.IV.37.730/2020/8. számú ítéletében, melyet jelen ügyben is iránymutatónak tekintett, annak lényegét az alábbiak szerint foglalja össze.
- [24] A Kúria hivatkozott döntésében a Tfv. 10. § (1) bekezdésére hivatkozással rámutatott arra, hogy a bányászati tevékenység megkezdésének előfeltétele a termőföld más célú hasznosítására vonatkozó engedély megszerzése. Ennek birtokában kezdeményezhető az illetékes bányafelügyeleti hatóságnál a bányászati tevékenységre vonatkozó műszaki üzemi terv jóváhagyása, vagy már működő bányüzem esetén annak módosítása. Az alperesnek, illetőleg a járási hivatalnak kizárólag a földvédelmi szabályoknak való megfelelést kellett eljárása során vizsgálnia. A Tfv. 13. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembevételére eljárásának akkor kell kiterjednie, amennyiben az ott írt feltételek fennállnak, vagyis a termőföld más célú hasznosítására kiadott engedély véglegessé válásának napját követő 4 év

elteltével.

- [25] A felperesek jelen ügyben is sérelmezték, hogy az alperesi érdekelt termőföld végleges más célú hasznosítása iránti kérelméhez csatolt talajvédelmi tervhez szükséges talajminták vételezési időpontjáról semmiféle értesítést nem kaptak, a mintavétel időpontjában nem lehettek jelen. Ebből kifolyólag a mintavételezéshez nem járultak hozzá. Utaltak arra, hogy a közigazgatási eljárásban beszerzett, tényállás megállapításának alapjául szolgáló bizonyítékoknak is meg kell felelnie azoknak a követelményeknek, amelyeket a törvény megkövetel a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén. Feltételezték, hogy a mintavételezés során, a talajminták beszerzésekor birtoksértés valósult meg, melyről a tulajdonosokként csak az elsőfokú határozatokból értesültek. Kifogásolták ezzel kapcsolatban, hogy birtoksértéssel, tehát jogszerűtlenül szerzett bizonyítékok ügyükben nem használhatók fel.
- [26] A Kúria álláspontja szerint alapvető jogi kérdés, hogy a felperesek ügyféli jogai sérülhettek-e az eljárás során, illetve az elsőfokú bíróság helyesen zárta-e ki az ilyen sérelem megvalósulásának vizsgálatát.
- [27] Kétségtelen, hogy a bányavállalkozó és a földművelésügyi hatóság között folyó termőföld végleges más célú hasznosítása iránti engedélyezési eljárásában a bányatelek tulajdonosai ügyfelek, de ilyenekként a felperesek perbeli legitimációja azonban nem korlátlan. Igényérvényesítésük terjedelmét és tartalmát az a körülmény határozza meg, hogy az ügyben érintett tulajdonosi jogaik mennyiben lehetnek érintettek a vonatkozó kérelem elbírálása révén.
- [28] A Kúria az elsőfokú bíróság álláspontját osztja, miszerint egyik jogszabály sem tartalmaz előírást arra, hogy a talajvédelmi szakértőnek az ingatlan tulajdonosától hozzájáruló nyilatkozatot kellene beszereznie a mintavételezést megelőzően. A felpereseket - az őket megillető ügyféli jogok körében - a vitatott megismételt eljárásban már sérelem nem érte. A helyszíni szemle időpontjáról az elsőfokú hatóság a felpereseket előzetesen értesítette, azon részt is vettek, véleményüket kifejtették, élhettek iratbetekintési jogukkal. Tulajdonosi joguk azonban nem teher nélküli, hiszen az ingatlan tulajdoni lapján a bányatelek jogi jelleg szerepel, miáltal a szomszédos bányaüzem jogosultja részéről a bányaüzem bővítésével számolniuk kellett.
- [29] A bányaművelési engedély egy sui generis eljárás, ahol a hatóság eljárása biztosítja a jogszerűséget, mikor is a termőföld más célú igénybevétele csak előfeltétele a többi szükséges engedély megszerzésének. A felperesek által általában kifogásolt, a talaj humuszos termőrétegének mérését megalapozó talajvédelmi terv az eljárásba bevont szakhatóság talajvédelmi szakvéleményéhez szükséges, amit a felperesek kizárólag tulajdonosi jogaikra hivatkozással, jelen eljárás keretei között nem vitathatnak. Egyrészt azért, mert a bányatelek minőség az ingatlan jogszerű terhe, ami az ehhez a minőséghez kapcsolt hatósági eljárásokra feljogosít. Másrészt, ha birtokháborítás történt, az birtokvédelmi eljárásban támadható. Az Ákr. 62. § (2) bekezdése szerinti jogszerűtlen bizonyítékszerzést a vitatott közigazgatási eljárásban a felperesek nem tudták alátámasztani. A tényállás az iratok alapján kétségkívül megállapítható volt, a mintavételezés térképen jelölt helyét és időpontját a talajvédelmi terv rögzítette, melynek megtörténtét a talajvédelmi terv részét képező akkreditált laboratórium vizsgálati jegyzőkönyve és a talajvédelmi tervet készítő szakértői társaság teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata kétséget

kizáró módon támasztotta alá. A Kp 78. § (1) bekezdése értelmében a közigazgatási perben a bizonyításra a polgári perrendtartás szabályait a Kp. XIV. fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ilyen eltérő rendelkezés hiányában a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénynek (a Pp.-nek) a teljes bizonyító erejű magánokiratokról rendelkező 325. § rendelkezéseit kellett figyelembe venni. Ennek (1) bekezdés d) pontja értelmében teljes bizonyító erejű a magánokirat, ha azt a jogi személy képviselőjére jogosult személy a rá vonatkozó szabályok szerint megfelelően aláírja. A felperesek által vitatott talajvédelmi szakvélemény ilyen okiratban készült el és került a hatósághoz benyújtásra. A Pp. 325. § (3) bekezdése alapján pedig a teljes bizonyító erejű magánokirat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta vagy magára kötelezőnek ismerte el, míg a (4) bekezdés szerint a teljes bizonyító erejű magánokirat valódiságát csak akkor kell bizonyítani, ha azt az ellenfél kétségbe vonja, vagy a valódiság bizonyítását a bíróság szükségesnek találja.

- [30] E szabályokra is tekintettel, helyes volt az elsőfokú bíróság eljárása, amikor ezen okiratokkal igazolt tények vonatkozásában további bizonyítást az elsőfokú hatóság nem folytatott le, ezért alappal nem kifogásolható a talajtani tervet készítő szakértő tanúként való meghallgatására irányuló felperesi indítvány elutasítása. A tanútól nyilvánvalóan nem volt várható az általa készített okirattal ellentétes nyilatkozat, különös tekintettel arra, hogy a talajvédelmi tervet a szakértő a hamis szakvéleményadásért való büntetőjogi felelősség tudatában készíti el, ezért a perben előterjesztett bizonyítási indítvány nem volt alkalmas a felperesi tényállítás igazolására. A felperesek az okirat valódiságát illetően érdemi kifogást a keresetlevélben - de még a felülvizsgálati kérelemben sem - tudtak megjelölni a talajvédelmi tervvel, illetve a szakhatóság talajtani szakvéleményével összefüggésben, ezért helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy szakértői bizonyítást igénylő szakkérdés a perben nem merült fel.
- [31] A felperesek álláspontja szerint a bíróságnak kellett volna az ítélet tényállásában megjelölni azt a jogszabályi rendelkezést, amelyik lehetővé teszi, hogy a talajvédelmi szakértő a tulajdonosok hozzájárulása és engedélye nélkül mintát vegyen az érintett ingatlanról. A járási hivatal a lefolytatott földvédelmi eljárása során a Tfv. 9-13. §-ában és a 15/B. §-ában foglalt földvédelmi szakmai szempontokat, többek között az indokolt szükségletnek megfelelő területi mértéket, az előírásoknak megfelelően vizsgálta. A bányatelek-jelleg ezt az eljárást lehetővé teszi, tehát a termőföld más célú használatának engedélyezése során nincs szükség és mód a tulajdonosi jogok korlátozásának általános szabályaira hivatkozni. A felperesek a keresetlevélben a Ptk. felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezéseit a megsértett jogszabályok körében még nem hívták fel, a Kp. 117. § (3) bekezdése pedig nem teszi lehetővé olyan új jogalap, tény vagy körülmény megjelölését a felülvizsgálati eljárásban, amely az elsőfokú eljárásnak nem volt tárgya.
- [32] Nem megalapozott a felperesek hivatkozása a Legfelsőbb Bíróság Kfv.37.431/2010/5. számú döntésében kifejtett indokolására, mert a felperesek által hivatkozott ügyben az ügyfél eljárási jogai általában sérültek, hiszen a felet nem értesítették a szemléről, nem vonták be megfelelő módon az eljárásba. Jelen ügyben a vitatott megismételt eljárásban ez nem állapítható meg, ugyanakkor felmerül e jogok biztosítottságának terjedelme, hiszen az engedélyezési eljárás egész folyamatára nem terjednek ki a felperesi ügyfél perbeli legitimációja meghatározottsága (nem korlátlan és nem korlátozhatatlan volta) miatt. A fél a bányatelek tulajdonosaként általában nincs abban a helyzetben, hogy a talajvédelmi eljáráshoz szükséges, más fél által benyújtott kérelem elemeit vitassa, hacsak alappal nem

valószínűsíti, hogy azok elbírálásából joga közvetlenül és jogellenesen korlátozást szenved. Jelen esetben az ilyen sérelmi helyzet nem nyert bizonyítást, tekintettel arra, hogy a felperesek ezt nem tudták valószínűsíteni. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy ügy megítélése szempontjából nincs jelentősége, hogy a perbeli ingatlan környékén már több kavicsbánya található, mivel az nem teszi indokolatlanná az alperesi érdekelt érdekeltségében lévő bányauzem bővítését.

- [33] A közigazgatási eljárás jogszerűsége tehát a felperesek által vitatott összefüggésben nem dőlt meg, és ezt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg. Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgált ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mivel az ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokkal nem ellentétes.

A döntés elvi tartalma

- [34] *A bányatelek tulajdonosa a talajvédelmi eljáráshoz szükséges, bányavállalkozó által benyújtott kérelem elemeit nem vitathatja, hacsak alappal nem valószínűsíti, hogy azok elbírálásából joga közvetlenül és jogellenesen korlátozást szenved.*

Záró rész

- [35] A Kúria a felperes kérelmére a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson hozott ítéletet.
- [36] Az alperesnél és az alperesi beavatkozó oldalán a felülvizsgálati eljárásban felmerült, költségjegyzékkel igazolt perköltség viselésére a pervesztesnek minősülő felperesek egyetemlegesen kötelesek a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. §-a szerint, figyelemmel a Pp. 37. §. a) pontjára és 87. §-ára is.
- [37] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog alapján le nem rótt, az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű, a 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján számított és a 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték a pervesztesnek minősülő felpereseket terheli.
- [38] A végzéssel szembeni további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Patyi András sk. a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola sk. előadó bíró, Dr. Varga Eszter sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

